

Надявам се, че ще ви достави
удоволствие да прочетете
това въведение към въпроса за
науката и Христовата вяра, както
и че то ще ви накара да се отнесете
към този въпрос научно, т.е. да
приемете резултата, какъвто и да
бъде той, и да сте готови да
последвате доказателствата,
накъдето и да водят те.

ДЖОН ЛЕНЪКС

Ясен, свеж и брилянтно достъпен, Джон Ленъкс отговаря на въпроси, развенчава митове и изяснява противоречия като опитен майстор в своята сфера, какъвто действително е. И всичко това – в един предизвикващ възхищение умерен стил. Горещо препоръчвам „Може ли науката да обясни всичко?“.

Д-р Ос Гунес, автор и социален коментатор

Възхитен съм, че моят колега и приятел Джон Ленъкс е посветил време, за да ни предложи едно чудесно и разбираемо обобщение на своя опит в науката. През годините съм научил толкова много от професор Ленъкс, докато го гледах как дискутира с различни критици и скептици с уважение и смелост. Вярвам, че тази книга ще ви бъде изключително полезна и ще ви достави удоволствие.

Д-р Рабу Закарайас, автор и лектор

Днес много хора смятат, че науката е опровергала съществуването на Бога и е направила твърденията на Библията неприложими. Но вероятно те никога не са се замисляли сериозно над доказателствата за подобни твърдения. Тази чудесна книга започва с обяснението защо това са важни въпроси и после продължава, като показва, че науката и християнството са напълно съвместими. Тя ще бъде особено полезна на християните, които не са се замисляли над отношенията между науката и тяхната вяра, както и на тези, които разсъждават сериозно върху твърденията на християнството. Аз я намирам за много полезна и горещо ви я препоръчвам.

Д-р Джон В. Пристли, почетен професор по неврология
в университета „Кралица Мария“, Лондон, Великобритания

Съдържание

Предговор	7
Въведение: космическата химия	9
1. Можете ли да бъдете учен и да вярвате в Бога?	13
2. Как стигнахме дотук: от Нютон до Хокинг	25
3. Разобличители на митове I: религията се основава на вярата, а науката – не	45
4. Разобличители на митове II: науката се основава на разума, а християнството – не	55
5. Можем ли наистина да възприемаме Библията сериозно в един научно образован свят?	67
6. Чудесата: не се ли увличате прекалено?	77
7. Можем ли да вярваме на това, което четем?	85
8. Как да опровергаем християнството	91
9. Личното измерение	105
10. Влизаме в лабораторията: проверяваме истинността на християнството	125
Библиография	131

*На Сали по случай нашата златна сватба.
14 септември 2018 г.*

*С дълбока благодарност за твоята любов,
подкрепа и неизчерпаемо насърчение, без които
нямаше да се родят тази и много други книги.*

Предговор

Написах тази книга като отговор на мнозина млади и възрастни хора, които ме помолиха да направя едно въведение към дискусията за науката и Бога и то да е по-достъпно от книгата ми „Погребала ли е науката Бога?“. Освен това много от тях пожелаха да разгледам отношенията между християнството и науката, без да се ограничавам само с доказателствата за съществуването на Бога. Надявам се, че тази малка книга ще задоволи по някакъв начин техните очаквания.

*Джон Ленъкс
Оксфорд, април 2018 г.*

Въведение: космическата химия

Потърсете в интернет темата за науката и религията и ще видите, че е нужно да натиснете клавиша само няколко пъти, за да се убедите, че сте навлезли във военна зона.

В коментарите върху почти всяка възможна тема в науката – от биоетиката и психологията до геологията и космологията – ще откриете враждебна размяна на мисли и обидни реплики от две страни, за които сте убедени, че никога няма да се срещнат на масата за преговори, дори ако Обединените нации ги призоват към прекратяване на огъня.

Единия фронт за удобство бихме могли да наречем „страната на науката“. Тези хора вярват, че работят за да се овладее вълната на невежеството и суеверието, които са поробили човечеството, откакто сме изпъзели от първобитната слуз. Бих могъл да обобщя тяхната позиция така:

„Науката е непобедима сила за развитието на човечеството, която ще даде отговори на многото наши въпроси за Вселената и ще разреши повечето, ако не всички човешки проблеми, свързани с болестите, енергията, замърсяването, бедността. В някакъв

момент от бъдещето науката ще бъде способна да обясни всичко и да задоволи всички наши нужди“.

Те твърдят, че на определен етап от бъдещето науката ще даде отговори на поне някои от големите въпроси, които си задаваме в живота си: Откъде произхождаме? Защо сме тук? Какъв е смисълът на съществуването ни?

Срещуположният лагер е това, което за удобство бихме могли да наречем „страната на Бога“. Тези хора твърдят, че зад всичко, което съществува, и всичко, което сме ние, стои един божествен разум. Те търсят отговорите и дори смятат, че са ги намерили, на същите основополагащи въпроси, които задава науката, но на доста различно място. Вглеждат се в сложността и удивителността на Вселената и на нашата поразително богата и разнообразна синя планета и стигат до извода, че е очевидно от само себе си – зад нашия красив и невероятен свят стои един чуден ум. Те изглеждат изненадани, че може да има хора, които не виждат нещата по този начин.

Понякога резултатът от всичко това са битки и взаимни оскърбления в едни невъздържани сблъсъци, които пораждат повече горещина, отколкото светлина.

Следователно не е изненадващо, че много хора стигат до извода: *Бог и науката нямат нищо общо.* Това е подобно на реакцията, която се наблюдава, когато пуснете натрий или калий във вода – получават се кипене, пламък и силен гърмеж.

Но възможно ли е да има някакъв друг начин да възприемем цялата тази работа? Дали просто не сме били подведени да участваме в една безсмислена война, основана на дезинформация и неправилно мислене? Това се е случвало неведнъж. Ами ако съществува космическа химия, различен вид от тази, която завършва с експлозия?

ОТКЪДЕ ПРОИЗХОЖДАМ

От географска гледна точка аз произхождам от Северна Ирландия – място, което за съжаление има съмнителна репутация.

ция, що се отнася до „въпроса за Бога“. Израснах в страна, разцепена от дълбок сектантски и културен разлом, представен най-общо като битка между „протестанти“ и „католици“ (въпреки че нещата, разбира се, бяха доста по-сложни). Това доведе до три десетилетия на брутални убийства, бомбени атентати и тероризъм, наричани като цяло „Размириците“.

И на фона на всичко това моите родители бяха забележителни хора. Те бяха християни, да, но не сектанти – една трудна позиция за всеки по онова време. Баща ми демонстрираше, че не приема сектантството, като в своя магазин наемаше хора от двете страни на религиозната бариера. Заради това магазинът ни стана обект на бомбен атентат и моят брат беше сериозно ранен от взрива. Тероризмът удари нашия дом по много реален начин.

Дължа много на своите родители, но вероятно най-важното, за което съм им благодарен, беше, че те ме обичаха достатъчно, за да ми дадат пространство да мисля сам. А това не беше обичайно за моята родина, признавам го със съжаление, тъй като там имаше много фанатизъм и непоклатими мнения. Благодарен съм също и че когато през есента на 1962 г. отидох в университета в Кеймбридж, вече бях насърчен от родителите си да чета по-обхватно и да мисля по-дълбоко за светогледи, различни от християнството.

По-късно, през последните 20 години, имах привилегията да говоря по тези въпроси и да дискутирам публично върху важните аргументи с водещи атеисти, сред които първи в света най-вероятно все още е Ричард Докинс. Подобно на мене, той е професор в Оксфордския университет. Винаги съм се опитвал да се отнасям с уважение към хората с различен от моя светоглед, да откривам как те са стигнали до своите убеждения и защо така страстно вярват в тях.

Може би, докато четете тези редове, вие сте напълно сигурни, че науката е достатъчна, за да обясни всичко, и че в света вече няма място за Бога. Или просто сте любопитни и искате да придобиете по-широк поглед по този въпрос. Но

каквито и да са мотивите ви, се надявам това въведение да предизвика вашия интерес и да ви стимулира да разгледа-те този въпрос научно: т.е. да приемете резултатите и да сте готови да следвате доказателствата, накъдето и да водят те, дори ако това се окаже по някакъв начин неприятно за вас.

Според мене разпространеното схващане, че науката и Богът нямат нищо общо, просто не е вярно и е сравнително лесно това да бъде установено. В тази кратка книга бих искал да изследвам много от погрешните схващания на хората не само за вярата и вярването в Бога, а и за самата наука. Така ми се иска да покажа, че има един различен начин да се разглеждат нещата, който е по-рационален, по-чувствителен и по-полезен от твърде познатия ни, непрекъснато изтъкван конфликт между науката и религията.

Бих желал да допусна, че е възможен един различен вид космическа химия: че съществува различен вид реакция между науката и религията, който е по-истинен спрямо духа и същността на двете, а и по-продуктивен от изморителния окопен дебат, който се води навсякъде около нас.

Водородът и кислородът, също както калият и водата, образуват експлозивна смес, но крайният резултат може да бъде много по-различен – освежаваща, даряваща живот вода.